

ТЫЛ И СНАБЖЕНИЕ СОВЕТСКИХ ВООРУЖЕННЫХ СИЛ

A hegyekben télen folytatott tevékenység sajátosságai

Írta: B. Kuzmin ezredes a középázsiai KK HTP TÖF-e

(Megjelent: a „Тил и Снабжение” 1980/2. számában)

A csapatok tevékenysége hegyekben télen jelentős gondot jelent a hadtáp szakemberek részére is. Az átszegdelt terep, a kevés számú út, azok üzemeltetésének, előkészítésének és fenntartásának nehézségei, a hegyi szakadékok veszélyei, a speciális időjárás és hőmérséklettől és más tényezőktől nagymértékben függ a csapatok anyagi eszközökkel meghatározott időben történő ellátása.

A hőmérséklet nagyfokú ingadozása, a világos napok rövidegsége, a csökkent légnyomás kihat az emberek állapotára, de a technikára is. Csökken a gépkocsik motorjainak a teljesítménye, megnövekszik az üzemanyag-felhasználás. A rendkívüli fizikai megterhelés, a levegő ritkasága, a hőmérséklet éles változása következtében a harcosok gyorsabban elfáradnak, érzékenyebbé válnak és könnyebben megfáznak.

A csapatok hadtápbiztosítását tervezve hegyekben, mindenkor szükséges figyelembe venni, hogy az egyik harcoló alegység lehet, hogy a főerőktől elszakadva jelentős távolságra és nehezen járható terepszakaszokon tevékenykedik. Ezeknek a harcosoknak a személyi felszerelése és fegyverzete meg kell, hogy feleljen az eléjük állított feladatoknak. A fizikai erő regenerálására, helyreállítására, az ételmezési ellátásra olyan kalóriadús termékeket és ételeket kell belállítani, melyek nem követelnek hosszabb előkészítést és feldolgozást. Ezért a harcosokat meg kell tanítani, hogy önállóan legyenek képesek meleg étel elkészítésére, felhasználva a helyszíni tüzelőanyagokat, spiritusztábléttákat és gyorsan felállítani a helyi anyagokból (hóból és fából) egyszerű fedezéket, melyek csökkentik az időjárás hatását.

Jó például szolgál a hadtápbiztosítás megszervezése szempontjából a nemrégén végrehajtott gépesített lövészezred harcászati gyakorlata. Ennél a gl. e.-nél a parancsnok hadtáphelyettes Ja. Fajzullin a gyakorlat megkezdése előtt a hadtápszolgálat beosztottjainak foglalkozást vezetett le, amelyen hasonló harcászati és hadtáphelyzet került feldolgozásra, mint ami várható volt a gyakorlatban. Megvizsgálták az anyagi eszközök gépkocsira történő málházásának, rögzítésének, a település és elhelyezkedés különböző módszereinek kérdéseit.

Ja. Fajzullin tiszt elvtárs különös figyelmet fordított a gépkocsivezetői állomány felkészítésére. Végrehajtották a gépjárművek technikai vizsgálatát, ellenőrzését, kiegészítették a gépkocsik tartozékait, a szánészközöket. Minden egyes gépkocsit hegyi fékkel és homokos ládákkal (homokkal is), az üzemanyagtöltő-gépkocsikat kiegészítő tűzoltó-felszereléssel láttak el. Minden öt gépkocsi részére vonórudat adtak ki. A személyi állomány melegegésére és a víz melegítésére megemelt tüzelőkészleteket hoztak létre.

A gépkocsivezetők részére elengedhetetlenül szükséges vezetési készség elérése érdekében a gépkocsivezetőkkel oszlopmenetet hajtottak végre hegyes terepen, nehezen járható útszakaszok beiktatásával. Nem egyszer vált szükségessé különböző meghibásodások javítása, meredek hegyi-lejtők leküzdése, a terepjáróképességet fokozó eszközök használata, „szennyezett terepszakaszokon” való áthaladás, és technika mentesítése.

A „Gyülekező” jelre a hadtápegységek a meghatározott időre elfoglalták a kijelölt körletet, és települtek, betartva az álcázás rendszabályait és felhasználva a terep védőképességét.

A hadtápbiztosítási terv elkészítésekor Ja. Fajzullin alezredes a fő figyelmet az első lépcsőben levő alegységek időbeni lőszerrel, üzemanyaggal, élelemmel és vízzel való ellátására fordította. Figyelembe vette az oszloputak és más utak nagyfokú leterheltségét az előrevonuló csapatokkal, és az első lépcső minden menetoszlopába besorolt gépkocsikat anyagi eszközökkel felmálházva. Ismerve a hegyi táj sajátosságait, következetesen azt is, hogy az alegységparancsnokokkal a híradás fenntartása megnehezül és ezért a hadtápfőnök korábban egyezett vele a találkozási körleteket, meghatározta a felismerés kölcsönös jeleit.

Az alparancsnoki szakállomány is kezdeményező-készséget és erőfeszítést tett. Például, az üzemanyag-szolgálat beosztattjai végrehajtották a harcokcsik, PSZH-k feltöltését. V. Propov zászlós a meghatározott körletekben kijelölte az üzemanyag-töltő gépkocsik helyét és ha a helyzet úgy kívánta, gyorsan telepítette a megerősítésül adott TTP-ot.

A gyakorlat egyik mozzanatában szükségessé vált előrevonást végrehajtani és a kijelölt körletben az alegységeket és megkerülő osztagokat is üzemanyaggal feltölteni.

Az előrevonás alatt (gépkocsicsoporttal) az üzemanyag-szolgálat technikusai, V. Zalezstaj zászlós váratlanul közlést kapott a menetvonalon levő híd megrogálásáról. A tapasztalt szakember nem idegeskedett. A foglalkozásokon többször kellett megoldani váratlan feladatokat. Keresett egy lejtős partszakaszt, megmérte a jég vastagságát és meghatározta a gépkocsivezetőknek a mozgás irányát és azt, hogy mindegyik gépkocsi nem mehet az előző nyomán. Átmentek a túlsó partra a jégtakarón és az előírt időben eljuttatták az üzemanyagot. Határozottan és meggyőzően tevékenykedtek egy másik esetben is, amikor a harcászati helyzet kevés időt biztosított az üzemanyag előreszállítására és a harcjárművek feltöltésére.

Miután megérkeztek a kijelölt helyre, a terepet figyelembe véve telepítették a töltőeszközöket és kombinált módon, felhasználva a töltő aggregátort (TA), hordókat és kannákat, végrehajtották a feladatot.

Közismert, hogy milyen jelentőséggel rendelkezik – különösen télen – az étel készítése és eljuttatása az alegységek részére. Az ételmezési szolgálat szakemberei figyelembe vették az előző gyakorlat hiányosságait. Rászolgált a dicséretre az ételmezési pont munkájával V. Levko zászlós – az NHH résztvevője – és a beosztottai. Előkészítették a csomagoló és szállító eszközöket a kenyér és a friss zöldség szállítására. Azért, hogy tartalék vízkészlettel rendelkezzenek, funérlapokból ládákat készítettek a jégnek. Az összes ételmiszert az utalványnak (előosztónak) megfelelően speciális eszközökben tárolták a napi készletnek megfelelően. Külön a reggelit, külön az ebédet és a vacsorát is. Minden egyes ládának meghatározták a saját helyét. Nem felejtették el ellenőrizni a mozgókonyhákat, a túlnyomákszabályzó szelepet, a fedők zárását, a füstkivezetőt, sőt tartalék alkatrészeket készítettek.

A gyakorlatot megelőzően V. Levko zászlós a foglalkozásokon bonyolult helyzetet kialakítva tanította a beosztottait gyorsan és jól előkészíteni és feldolgozni az élelmiszereket. Ennek következtében H. Hakimob és T. Sorinob szakácsok – az összes nehézség, beleértve a légnomást is, ellenére – minden esetben gyorsan és finoman készítették el az ételeket. A jó hozzáállásért az előjáró parancsnok köszönetét fejezte ki. Azonban az elért sikerek mellett kezdetben nehézségek mutatkoztak az étel eljuttatásában az előretolt állásokba. Az aleggységek kijelölt ételhordói közül sokan nem az előírás szerint „hordták” a hátiételhordókat, és ezért sok hátiéthordó megrongálódott. Éppen ezért itt el kell mondani, hogy a hegyekben vívott harctevékenység során nemcsak a hátiéthordók szíjazatát, hanem a személyi állomány felszerelését is minden oldalúan figyelembe kell venni. Eből eredően fontos feladat hárul a ruházati szolgálatra is.

Azért, hogy a harcoló aleggységek harcosai gyorsan le tudják küzdeni a lejtőket, szakadékokat, jeges utakat az öltözetük és a felszerelésük megfelelő méretű legyen. Minden harcost el kell látni jó lábbelivel, meleg kapcával, kétujjas kesztyűvel, köpennyel stb.

Az ezredben, amelyről szó van, a ruházati szolgálat főnök V. Burlaj százados még a nyáron gondoskodott a téli ruházat rendbehozásáról. Megjavíttatta és szortírozhatta méret szerint az anyagokat, melyeket a ruházati raktárban tárolnak. Amikor megkapta a parancsot a kiadásra, azt rövid időn belül végrehajtotta. Ezt jól segítették az aleggységek szolgálatvezetői, akik rendelkeztek az állomány méreteivel.

V. Burlaj tiszt elvtárs a személyi állomány ellátásában, kezdeményezően és előrelátóan szervezi beosztottai munkáját. Ez esetben is – mert a tél nem egyszerű dolog a hegyekben – elhatározta, hogy bemutató foglalkozást vezet le a sátor felállításával, tábori viszonyok között.

Az előírt időben a hadtáp gyakorló pályára megérkeztek az aleggységek parancsnokai és szolgálatvezetői. Számukra bemutatták a sátrak felállításának különböző módszereit. Bemutatták a helykiválasztást, annak előkészítését és beszéltek a telepítés szabályairól erős szélben és hócsésben.

Különleges figyelemet szentelt a tűzbiztonsági rendszabályoknak, a melegítő eszközök használatának, beleértve a melegítő sátrakat (pontokat) is.

Nagy a szerepe az egészségügyi biztosításnak is. Ezt a kérdést érdemes kissé részletesebben megvizsgálni, mert ez hegyi viszonyok között sajátos. Az aleggységek különbözőképpen tevékenykednek, egymástól jelentős távolságra. Ezért az alparancsnoki egészségügyi állomány (felcserek, egészségügyi katonák) kell, hogy ismerje a sérültek eljuttatását az orvosig. A hegyi klíma, a hőmérséklet éles változása megköveteli, hogy a megfázottakat azonnal a SH-re szállítsák és ezzel megakadályozzák azok megfagyását. Mindegyik SH köteles rendelkezni meleg ruházattal, hálósákkal stb.

Az egészségügyi szolgálat szakembereit V. Volkohij tiszt elvtárs vezeti és arra törekedtek, hogy az előkészület során valamennyi sajátosságot figyelembe vegyenek.

Az előkészítés során foglalkozást tartottak a személyi állomány részére a megfagyások, gázmérgezések stb. megelőzésére, a segélynyújtásra azok esetén. A ZSH-ken tüzelő készleteket hoztak létre és ellenőrizték a meglévő felszereléseket.

A nem szervezetszerű egészségügyi katonákkal feldolgozták a sérültek felkutatásának kérdéseit hócsésben és hóviharban. Bemutatták, hogy hogyan kell a

sebesülteket leengedni a meredek hegyoldalon. A jó előkészítésnek köszönhető, hogy ezen a gyakorlaton meghülés és traumás sérülés nem fordult elő.

A sebesültek felkutatásának kérdése feldolgozása során minden egyes gl. szd.-ot az előjáró döntése alapján kiegészítésképpen négy fő nem szervezetszerű egészségügyi katonával erősítették meg. Az ESH megerősítette orvossal és két sebesültvivő párral a megkerülő osztagot.

Az ESH-t a segélynyújtás érdekében annyira közelítették a harcrendhez, amennyire a harchelyzet megengedte. Nehézség keletkezett az ESH elemeinek telepítésében – elsősorban a rendelkezésre álló kevés idő nem minden esetben tette ezt lehetővé.

Azért, hogy a szükséges hőmérséklet meglegyen a sátrakban (UCT-56), melyekben elhelyezték az átvevőosztályozót, az melegítő eszközöket követelt, melyeket 100 literes vashordókból készítettek el.

A sötét idő megkövetelte az ESH-n a fényjelzőkkel való útmegjelölést, mely a gépkocsivezetők tájékozódását szolgálta.

Az egészségügyi veszteség számításakor az EÜSZF figyelembe vette a hegyekben vívott harctevékenység sajátosságait: szilánk és repesz sérülések ellátása, a sérültek részére történő segélynyújtás bonyolultsága, a vérzések és a sokkhatás megszüntetése.

Nagy nehézségek kísérték az anyagi eszközök szállítását (keskeny utak, nagy mozgás). Hiányoztak a megkerülő utak, ezért a harcjárművek oszlopába gépkocsit soroltak be üzemanyaggal, lőszerrel és kiegészítő készleteket hoztak létre kenyérből és vízből.

Elsősorban azokat az utakat kell felhasználni, melyeket az e. műszaki alegységei előkészítettek. Azonban Ja. Fajzullin alezredes a hadtáp oszlopának összeállításakor egyenletesen elosztotta a magas terepjáróképességüket. A gépkocsik egy része vontatásra volt előkészítve. A feladatuk az volt, hogy keskeny útszakaszok leküzdésekor segítséget nyújtsanak.

Egészében véve a harcosok sikeresen oldották meg az anyagi eszközök eljuttatását. Meg kell említeni N. Fedorov és V. Sirin gépkocsivezetők kiemelkedően példás tevékenységét.

A tevékenység vezetése megvalósult rádióon és az EPK HTPH személyes közléseivel a hadtáp alegységparancsnokok felé.

Néhány hibát azonban meg kell említeni. Ilyen volt az, hogy az őrzés-védelemre és a technika álcázására csak esetenként használták fel a természetes fedezékeket. A körleteket nem tették alkalmassá az ellenséges támadás visszaverésére, és elégtelenül valósult meg az éjszakai őrzés is. A támadás alatt gyengén volt megszervezve a hadtápfelderítés a menetvonalakon és az új körlet szemrevételezése.

Egészében véve az ezredhadtáp szakemberei határozottan és meggyőzően tevékenykedtek. A célirányos pártpolitikai munka nagy mozgósító hatással párosult. A hadtápkatonák jó gyakorlati ismereteket szereztek a hegyi tevékenységről, mely megközelítette a harchelyzetet.

A megszerzett tapasztalatok feldolgozása és hasznosítása folyamatban van a körzehadtáp egységeinél és alegységeinél.